

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Predikotext: Luk 9:51–62

51 När tiden för hans upptagande var inne vände han sitt ansikte mot Jerusalem, fast besluten att gå dit. 52 Han sände budbärare framför sig, och de gick i väg och kom in i en samarisk by för att förbereda hans ankomst. 53 Men folket tog inte emot honom, eftersom han var på väg mot Jerusalem. 54 När lärjungarna Jakob och Johannes såg det, sade de: "Herre, vill du att vi ska kalla ner eld från himlen som förtär dem?" 55 Men Jesus vände sig om och tillrättavisade dem. 56 Och de gick vidare till en annan by.

57 Medan de vandrade vägen fram sade någon till honom: "Jag vill följa dig vart du än går." 58 Jesus svarade honom: "Rävarna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har ingenstans att vila sitt huvud."

59 Till en annan sade han: "Följ mig!" Mannen svarade: "Herre, låt mig först gå och begrava min far." 60 Jesus sade till honom: "Låt de döda begrava sina döda, men gå du och förkunna Guds rike!"

61 En annan sade: "Jag ska följa dig, Herre. Men låt mig först ta farväl av min familj."

62 Jesus svarade: "Den som sätter handen till plogen och sedan blickar bakåt passar inte för Guds rike."

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Du kallar oss till gemenskap med dig och du har berett vägen. Ge oss din Helige Ande som ger förmågan att svara ja på din kallelse så att vi inte går bort från dig. Amen.

Tema i dag är: Kallelsen till Guds rike. Vår text hör till de svårare predikotexterna. Den har två huvuddelar:

1. Lärjungarnas högmodiga bemötande av dem som inte tillhör deras gemenskap, "vi och de".
2. Jesus visar en förvånande hårdhet mot människor som ville följa honom.

1. Högmodande: vi och de

Vår text placerar in händelserna mot slutet av Jesu verksamhet. Jesus förbereder sig för sin huvuduppgift: lidandet och korsdöden i Jerusalem. Han ska gå mot Jerusalem, men går inte den vanliga vägen på andra sidan Jordan, utan går via Samarien. En gång blev den vägen verkligen välsignelserik. Det berättar Johannes om (Joh 4): mötet med den samariska kvinnan vid Sykars brunn och hur det blev väckelse i staden genom henne. Men den här gången gick det inte så bra. Samarierna var fientliga mot judarna, och Jesus hälsades inte välkommen.

Två av Jesu lärjungar reagerade. Jakob och Johannes kallades "tordönsmän". De hade temperament. De ville straffa dem som inte tog emot dem, rentav med dödsstraff. De trodde sig ha makt att döma till döden. De hade begåvats med stora extraordinära gåvor, de hade kunnat bota sjuka och driva ut onda andar i Jesu namn. Nu tyckte de att det passade bra att använda krafterna att straffa dem som inte tog emot dem.

Det har funnits sådana i kyrkans historia som har velat utbreda Guds rike med makt. En av dem som försökte ge kyrkan makt också i samhället var Kalvin, vars efterföljare har kallats kalvinister. De har lärt att kristna ska tvingas till lydighet genom maktmedel. Men Jesus sa inför Pilatus: Mitt rike är inte av den här världen.

Nu var också två av Jesu ledande lärjungar gripna av en högmodande. De tyckte att de hade kommit in i rätt gäng: de var ju med Jesus. De var stolta över det. Samarierna i byn som de kom till brydde sig inte om honom. Vad var då annat än rätt att straffa dem med döden? Men de hade inte lärt sig att det är Gud som dömer. Det är han som straffar.

Vår sak är att föra ut Guds Ord. Det är inte med svärd och våld som vi ska befördra Guds rikets saker. Gud har gett svärdet åt överheten för att straffa upprorsmakare och missdådare, men det här handlade inte om brottslingar enligt landets lagar. Fientlighet mot Jesus var inte straffbar enligt landets lag då, och ohörsamhet mot Guds ords predikan är inte straffbar enligt vår samhällslag. Däremot ska vi predika

Guds lag mot synd. I det här fallet syndade Jakob och Johannes i sitt högmod och det var dem som Jesus tillrättavisade.

Den här högmodsenden hotar också oss. När vi fått lära känna Jesus är vi glada, kanske också stolta: vi har rätt lära, men de andra har fel. Det kan lätt gå så att vi sätter oss till doms över dem och föraktar dem. Men det är inte så vi ska handla, utan vi ska se på dem i kärlek. De är återlösta Guds barn som behöver föras till Jesus för att lära känna honom. Vi ska undervisa dem med mildhet och tålmod så att de inte kommer i den eviga förtappelsen, som drabbar dem som inte känner Jesus.

2. Att följa Jesus

Vi går vidare till den andra delen av texten: de tre som ville följa Jesus. Det som Jesus nu säger visar hur allvarligt det är att följa Jesus. Jesus predikar en sträng lag, särskilt anpassad för varje människa han riktar sig till. En sådan förmåga har inte vi. Vi kan bara dela Guds ord lika åt alla, både lag och evangelium, och lita på att den helige Ande delar ut det så som han vill.

Det här gör också att vi inte kan dra slutsatser av Jesu ord i vår text hur vi ska bemöta våra medmänniskor. Det är inte så att vi ska försöka känna igen samma människotyper som Jesus mötte för att sedan ge exakt samma anvisningar.

Vi kan påminna oss om vad lagen är till för, alltså allt vad Gud har uppenbarat för oss som sin vilja. Lagen talar om oss och vad vi ska göra. Mose skriver (3 Mos 18:5):

Ni ska hålla fast vid mina stadgar och lagar, för den människa som följer dem ska leva genom dem.

Men det här har en gräns. Ingen människa klarar av att hålla allt. Och för att bli saliga krävs att vi gör allt fullkomligt (Gal 3:10, Jak 2:10):

Förbannad är den som inte håller fast vid allt som står skrivet i lagens bok och gör därefter.

Den som håller hela lagen men bryter mot ett enda bud är skyldig till allt.

Hur kan då någon bli frälst? Det frågade också Jesu lärjungar en gång. Det var när Jesus ställde sådana krav på en rik man som ville följa honom, att han blev bedrövad och gick sin väg. Då sa Jesus att det är svårare för en rik att komma in i Guds rike än det är för en kamel att gå in genom ett nålsöga. Och Jesus svarade (Luk 18:27):

Det som är omöjligt för människor är möjligt för Gud.

För människor är det omöjligt att komma in i Guds rike genom sina egna meriter. Allt som vi har och gör är fläckat av synd. Det håller inte måttet. Därför kommer de som inför Domaren på den yttersta dagen hänvisar till sig själva att bli förvisade till helvetet.

Den enda möjligheten är att se på Jesus och vad han har gjort. Det är det som evangeliet talar om för oss. Och han har öppnat vägen. Han har som den enda rättfärdiga människan levt ett rent liv, utan synd, och den fullkomligheten tillräknar han den som tror på honom. Och han har lidit och dött på korset och tagit bort straffet för alla synder. Alla synder, inte bara de goda människornas, utan han led för ogudaktiga, för brottslingarna. Därför får vi tro att han har dött också för våra synder.

Jesu har sina vägar att lära oss de här sakerna. I vår text använder han sin stränga lag för att visa att ingen kan förtjäna att vara hans lärjunge. Paulus skriver om det (Rom 3:19):

Allt som lagen säger är riktat till dem som står under lagen, för att varje mun ska tystas och hela världen stå skyldig inför Gud.

De tre exemplen i vår text ger på olika sätt uttryck för människans oförmåga att hålla lagens bud.

Den första mannen försöker göra sig själv värdig att följa Jesus. Han är villig att offra allt. Han vill följa Jesus vart han än går. Det är verkligen beundransvärt. Hur många av oss skulle ge ett sådant löfte? Jesu svar visar att det inte är någon självklarhet att man lever ett gott liv i Jesu sällskap. Jesus ger ett exempel genom att hänvisa till att han inte ens har ett fast hem. Med det frågar han den som vill följa honom om han är beredd att offra allt för honom. Det var också ett ämne förra söndagen:

hur mycket värdesätter vi gemenskapen med Jesus i förhållande till de jordiska ägodelarna?

I det andra fallet handlar det inte om jordiska ägodelar, utan om bindningen till föräldrarna. Är det inte rimligt att ta hand om sin fars begravning? Menar Jesus faktiskt att mannen skulle slarva med att sköta om begravningen av hans far? Vad menade han då med att säga att de döda ska begrava sina döda?

Det finns olika slags död, liksom det finns olika slags liv. Kroppslig, andig och evig död. I det här fallet avser mannen den kroppsliga döden. Hans far har dött. Men Jesus talar om den andliga döden, när han talar om "de döda". Vi som hör Jesus till ska inte ägna oss åt de världsliga bekymren i första hand. Jesus först! Det är det som han också säger i bergspredikan (Matt 6:33) *Sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så ska ni få allt det andra också.*

Den tredje ville också följa Jesus, men han hade saker att uträtta före. Det är ju också fint: han ville ta hand om sin familj. Han vill ordna allt så att de skulle klara av att leva utan hans insatser. Vad är det för fel med det?

Många "religiösa", avgjorda kristna, vill följa Jesus med själviska motiv. Jesus skärper lagen så att de själviska motiven står med skam. Vi vet inte precis vilka motiv den här mannen hade. Men Jesus visste. Det är ingen lätt sak att följa Jesus. Han har sagt (Matt 10:37f):

Den som älskar far eller mor mer än mig är inte värdig mig, och den som älskar son eller dotter mer än mig är inte värdig mig. Den som inte tar sitt kors och följer mig är inte värdig mig.

Lagen överbevisar om synd. Men den kan inte skapa tro, inte skapa iver att följa Jesus. Lagen ställer oss mot väggen: Du är den mannen, som David fick höra av profeten Natan när han hade uttalat dödsdomen över en man i en uppdiktad historia. Genom profetens ord fick han se sig i spegeln. Vi kan känna oss stolta över att ha fått bli kristna. Vi tror att vi tillhör en grupp som är bättre än "de där". Vi behöver nog också en andlig spegel, som visar oss våra orena motiv, fast vårt handlande utåt sett verkar så fromt och bra. Därför behöver vi lagen.

Varför svarar Jesus de tre personerna olika? För Jesus ser in i hjärtat och vet deras ömma punkt, och han låter lagen träffa dem just där.

Det som väntar den som följer Jesus är något helt annat än det som lagen lovar. Det står inte i den här texten. Evangelium, det glada budskapet om hur Jesus öppnar vägen till himlen för oss genom sitt fullkomliga liv och sin död och uppståndelse, det hittar vi rikligt på andra ställen, inte minst i Paulus brev.

I dag är kallelsen till Guds rike tema för vår gudstjänst. I dag kallar Jesus oss till sina lärjungar. Han talar allvarligt om kostnaderna för att komma och följa honom. Det är viktigt att vi beräknar kostnaderna. Att följa Jesus medför svårigheter i mötet med världen, som inte vill veta av honom och dem som är i hans sällskap. Men vi vet att kostnaden att inte följa honom är långt värre, för det betyder evig död och skilsmässa från Guds eviga välsignelser. Må Gud bevara oss för att vända oss bort från honom, utan lyssna och följa honom i dag, när han kallar oss till sin gemenskap.

Det är genom att se på Jesus och hans kärlek till oss som vi får kraft att följa honom. Må ingen gå bort från honom för att det känns för motigt.

O, må ingen bli tillbaka här i denna mörka värld! Må vi alla där få mötas efter slutad pilgrimsfärd!

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.